

WYMAGANIA EDUKACYJNE – ZAKRES TREŚCI PROGRAMOWYCH KLASA III po gimnazjum ZAKRES ROZSZERZONY
rok szkolny 2020/2021

WIADOMOŚCI O EPOCE

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Określa ramy czasowe i genezę nazwy epoki: XX-lecie międzywojenne, literatura II wojny, współczesność; Wymienia głównych reprezentantów omawianych kierunków literackich.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Wymienia najważniejsze wydarzenia historyczne decydujące o charakterze epoki: XX-lecie międzywojenne, literatura II wojny, współczesność; Przyporządkuje dany utwór do określonego kierunku literackiego.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Wymienia głównych przedstawicieli życia artystycznego epoki (zagranicznych i polskich): XX-lecie międzywojenne, literatura II wojny, współczesność.</p>	
umiejętności	<p>Przyporządkuje dany utwór do danej epoki: XX-lecie międzywojenne, literatura II wojny, współczesność.</p>	<p>Podaje definicję kierunków literackich dla omawianych epok: XX-lecie międzywojenne, literatura II wojny, współczesność.</p>	<p>Wymienia przedstawicieli kierunków filozoficznych ; Potrafi powiązać motywy i tematy z właściwą epoką: XX-lecie międzywojenne, II wojna, współczesność.</p>	<p>Wyjaśnia istotę filozofii decydujących o charakterze epoki : XX-lecie międzywojenne, II wojna, współczesność Wykazuje związki między filozofią a literaturą i sztuką; Omawia zależności między literaturą różnych epok: XX-lecie międzywojenne, współczesność (uwzględnia inspiracje, konteksty).</p>

LIRYKA

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Zna podstawowe figury stylistyczne (epitet, metafora porównanie) : Bolesław Leśmian – wybór wierszy, Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska –</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna genezę utworu; Podaje definicje gatunków lirycznych; Zna podstawowe kategorie liryczne (kreacje podmiotu lirycznego, typy liryki, sytuacje liryczne) według załączonych pomocy: Bolesław</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna wszystkie wymagane w programie figury stylistyczne; Zna podstawowe kategorie liryczne (kreacje podmiotu lirycznego, typy liryki, sytuacje liryczne): Bolesław Leśmian – wybór wierszy, , Julian Tuwim – wybór wierszy,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy; Funkcjonalnie wykorzystuje najważniejsze cytaty: Bolesław Leśmian – wybór wierszy, Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria</p>

	wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy,	Leśmian – wybór wierszy, , Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy,.	Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy,.	Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy, .
umiejętności	Dostrzega podstawowe elementy konstrukcji wiersza; Wskazuje podstawowe środki stylistyczne; Odczytuje tekst na poziomie znaczeń dosłownych: Bolesław Leśmian – wybór wierszy, Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy,	Rozpoznaje gatunki liryczne Dostrzega ważne dla struktury wiersza kategorie liryczne; Odnosi się do tytułu, motta, incipitu; Dostrzega najprostsze konteksty interpretacyjne: Bolesław Leśmian – wybór wierszy, Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy.	Formułuje własne opinie, refleksje o tekście; Umieszcza utwór w kontekstach interpretacyjnych; (np. historycznym, filozoficznym, literackim); Odczytuje tekst na poziomie znaczeń metaforycznych; Określa ideę, przesłanie utworu; Wskazuje środki stylistyczne: Bolesław Leśmian – wybór wierszy, Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy,	Formułuje trafne wnioski interpretacyjne; Swobodnie posługuje się pojęciami z zakresu poetyki; Określa funkcje środków stylistycznych w utworze; Określa funkcję języka w tekście; Komentuje znaczenie tytułu, motta, incipitu; Analizuje strukturę wiersza w związku z jego treścią; Formułuje wnioski interpretacyjne Dokonuje analizy porównawczej: Bolesław Leśmian – wybór wierszy, , Julian Tuwim – wybór wierszy, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – wybór wierszy, Czesław Miłosz – wybór wierszy, Krzysztof Kamil Baczyński – wybór wierszy, Tadeusz Różewicz – wybór wierszy, Zbigniew Herbert – wybór wierszy, Miron Białoszewski – wybór wierszy, Wisława Szyborska – wybór wierszy, Stanisław Barańczak – wybór wierszy

EPIKA

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	Uczeń: Zna (przybliżony) czas powstania	Uczeń: Zna genezę utworu;	Uczeń: Zna dokładną genezę utworu; Podaje precyzyjne definicje gatunków	Uczeń: Rozróżnia gatunki charakterystyczne

	<p>utworu; Określa przynależność utworu do epoki: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią</i> (<i>U nas, w Auschwitzu ...</i>),<i>Proszę państwa do gazu</i>.), Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i>, Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>, Albert Camus <i>Dżuma</i>, Kafka, <i>Proces</i>, Maria Kuncewiczowa, <i>Cudzoziemka</i> M. Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i></p>	<p>Podaje definicje gatunków epickich Zna cechy różnych gatunków epickich: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią</i> (<i>U nas, w Auschwitzu ...</i>),<i>Proszę państwa do gazu</i>.), Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i>, Sławomir Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>, Albert Camus <i>Dżuma</i>. Kafka, <i>Proces</i>, Maria Kuncewiczowa, <i>Cudzoziemka</i>, M. Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i></p>	<p>epickich: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią</i> (<i>U nas, w Auschwitzu ...</i>),<i>Proszę państwa do gazu</i>), Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i>, Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>, Albert Camus <i>Dżuma</i>. Kafka, <i>Proces</i>, Maria Kuncewiczowa, <i>Cudzoziemka</i>, M. Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i></p>	<p>dla danej epoki i twórcy; Funkcjonalnie wykorzystuje najważniejsze cytaty: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią</i> (<i>U nas, w Auschwitzu ...</i>),<i>Proszę państwa do gazu</i>), Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i>, Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>, Albert Camus <i>Dżuma</i>. Kafka, <i>Proces</i>; <Maria Kuncewiczowa, <i>Cudzoziemka</i>, M. Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i></p>
<p>umiejętności</p>	<p>Omawia elementy świata przedstawionego w tekście (czas, miejsce, akcję, fabułę); Streszcza główne wątki utworu; Charakteryzuje najważniejszych bohaterów: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią</i> (<i>U nas, w Auschwitzu ...</i>),<i>Proszę państwa do gazu</i>), Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i>, Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>, Albert Camus <i>Dżuma</i>. Kafka, <i>Proces</i> Maria Kuncewiczowa, <i>Cudzoziemka</i>, M. Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i></p>	<p>Interpretuje tytuł; Charakteryzuje kompozycję utworu; Ocenia postępowanie bohaterów, wartościuje ich postawę moralną; Znajduje w tekście potrzebne do danego tematu fragmenty; Określa ideę (wymowę) utworu: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Zofia Nałkowska <i>Granica</i>, Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią</i> (<i>U nas, w Auschwitzu ...</i>),<i>Proszę państwa do gazu</i>, <i>Bitwa pod Grunwaldem</i>), Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i>, Sławomir Mrożek <i>Tango</i>, Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>, Albert Camus <i>Dżuma</i>. Kafka, <i>Proces</i> Maria Kuncewiczowa, <i>Cudzoziemka</i> M. Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i></p>	<p>Wskazuje elementy świata przedstawionego i określa ich funkcję w utworze; Stosuje cytaty; Rozpoznaje cechy języka, stylu, stylizacji; Uzasadnia związek danego tekstu z kierunkiem artystycznym epoki: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią</i> (<i>U nas, w Auschwitzu ...</i>),<i>Proszę państwa do gazu</i>), Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i>, Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>, Albert Camus <i>Dżuma</i>. Kafka, <i>Proces</i> Maria Kuncewiczowa, <i>Cudzoziemka</i> M. Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i></p>	<p>Określa funkcję tła, (np. przyrody), kostiumu historycznego w tekście; Komentuje zastosowane cytaty; Określa stosunek autora do zawartego w dziele problemu (idei); Określa funkcję utworu w epoce; Wskazuje na podobieństwo motywów w różnych dziełach, w różnych epokach; Funkcjonalnie wykorzystuje wybrane cytaty: Bruno Schulz (wybrane opowiadanie) , Stefan Żeromski <i>Przedwiośnie</i>, Witold Gombrowicz <i>Ferdydurke</i> (fragmenty), Tadeusz Borowski <i>Pożegnanie z Marią</i> (<i>U nas, w Auschwitzu ...</i>),<i>Proszę państwa do gazu</i>), Gustaw Herling-Grudziński <i>Inny świat</i>, Hanna Krall <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>, Albert Camus <i>dżuma</i>. Kafka, <i>Proces</i> Maria Kuncewiczowa, <i>Cudzoziemka</i> M. Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i></p>

DRAMAT

ocena	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
wiadomości	<p>Uczeń:</p> <p>Zna (przybliżony) czas powstania utworu; Określa przynależność utworu do epoki; Zna wyznaczniki dramatu jako rodzaju literackiego: Gabriela Zapolska, <i>Moralność pani Dulskiej</i>, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Szewcy, Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna genezę utworu; Podaje definicje gatunków dramatycznych Zna cechy różnych typów dramatu; Zna elementy strukturalne spektaklu teatralnego (min. scenograf, reżyser, aktor, kompozytor): Gabriela Zapolska, <i>Moralność pani Dulskiej</i>, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Szewcy, Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Zna precyzyjną genezę utworu; Podaje dokładne definicje gatunków dramatycznych Zna cechy różnych typów dramatu; Zna elementy strukturalne spektaklu teatralnego: Gabriela Zapolska, <i>Moralność pani Dulskiej</i>, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Szewcy, Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>Rozróżnia gatunki charakterystyczne dla danej epoki i twórcy; Funkcjonalnie wykorzystuje najważniejsze cytaty Gabriela Zapolska, <i>Moralność pani Dulskiej</i>, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Szewcy, Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>
umiejętności	<p>Omawia elementy świata przedstawionego w tekście (czas, miejsce, akcję); Streszcza główne wątki utworu; Charakteryzuje najważniejszych bohaterów: Gabriela Zapolska, <i>Moralność pani Dulskiej</i>, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Szewcy, Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>	<p>Interpretuje tytuł; Charakteryzuje kompozycję utworu; Ocenia postępowanie bohaterów, wartościuje ich postawę moralną; Znajduje w tekście potrzebne do danego tematu fragmenty; Charakteryzuje strony konfliktów; Ocenia strony konfliktu; Rozumie funkcję didaskaliów; Określa ideę (wymowę) utworu Gabriela Zapolska, <i>Moralność pani Dulskiej</i> , Stanisław Ignacy Witkiewicz, Szewcy, Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>	<p>Wskazuje elementy świata przedstawionego i określa ich funkcję w utworze; Wskazuje wyznaczniki dramatu zgodne z tendencjami epoki; Stosuje cytaty; Rozpoznaje cechy języka, stylu, stylizacji; Uzasadnia związek danego tekstu z kierunkiem artystycznym epoki: Gabriela Zapolska, <i>Moralność pani Dulskiej</i>, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Szewcy, , Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>	<p>Określa funkcję tła, (np. przyrody), kostiumu historycznego w tekście; Komentuje zastosowane cytaty; Określa stosunek autora do zawartego w dziele problemu (idei); Określa funkcję utworu w epoce; Wskazuje na podobieństwo motywów w różnych dziełach, w różnych epokach; Wskazuje miejsce dramatu w procesie ewolucyjnym tego rodzaju; Funkcjonalnie wykorzystuje wybrane cytaty: Gabriela Zapolska, <i>Moralność pani Dulskiej</i> , Stanisław Ignacy Witkiewicz, Szewcy, Sławomir Mrożek <i>Tango</i>.</p>